Lietas arhīva Nr. A42-01552-19/20
ECLI:LV:ADRJRIT:2019:0917.A420155219.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2019.gada 17.septembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese M.Romanova,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. A/ *(/pers. A/)* pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. A/ *(/pers. A/)* tiktu reģistrēts par Latvijas pilsoni.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /pers. A/, pamatojoties uz Pilsonības likuma 8.[1]panta pirmo un otro daļu, 2018.gada 26.aprīlī iesniedza Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē (turpmāk – pārvalde) iesniegumu un citus dokumentus ar lūgumu reģistrēt pieteicēju par Latvijas pilsoni. Pieteicēja vecvectēvs, 1895.gadā dzimušais /pers. B/, bija Latvijas pilsonis līdz 1940.gada 17.jūnijam un pastāvīgi dzīvoja Latvijas teritorijā līdz 1941.gada 14.jūnijam, kad viņu deportēja uz Vjatkas labošanas darbu nometni Kirovas apgabala Kaiskas rajona Ļesnoje ciematu (Vjatlags). /pers. B/ miris 1942.gada 5.martā Krievijā.

Ar pārvaldes Personu statusa kontroles nodaļas 2018.gada 27.augusta lēmumu Nr.4371 (turpmāk – sākotnējais lēmums) *(lietas 43.-45.lapa)* nolemts atteikt reģistrēt pieteicēju par Latvijas pilsoni.

Pieteicējs sākotnējo lēmumu apstrīdēja.

[2] Ar pārvaldes 2018.gada 12.decembra lēmumu Nr.1361 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) *(lietas 22.-26.lapa)* sākotnējais lēmums atstāts negrozīts. Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Pieteicēja vecvectēvs /pers. B/ un viņa meita, pieteicēja vecāmāte /pers. C/, bija izsūtīti no Latvijas uz Krieviju, kur /pers. B/ mira 1942.gada 5.martā. Savukārt /pers. C/ izsūtījumā atradās līdz 1946.gada 22.augustam, 1953.gadā viņai Latvijā izdota PSRS pase, 1955.gadā viņa noslēdza laulību un viņas dzīvesvieta laulības noslēgšanas brīdī norādīta Latvijā. Ņemot vērā minēto, pieteicēja priekštece /pers. C/ līdz 1990.gada 4.maijam atgriezās Latvijā uz pastāvīgu dzīvi. Līdz ar to nav konstatējama cēloņsakarība starp pieteicēja vecvectēva nonākšanu un bojāeju PSRS cietumā un tiem apstākļiem, kuru dēļ gan pieteicēja vecāmāte /pers. C/ apmetās uz pastāvīgu dzīvi Krievijā, gan pieteicējs 1989.gada 4.jūlijā dzimis Krievijā un tur pastāvīgi dzīvojis līdz 1990.gada 4.maijam.

[2.2] Pilsonības likuma 8.[1]pantā ietvertais regulējums paredz pienākumu iestādei, nekonstatējot visus normā ietvertos apstākļus, pieņemt lēmumu par atteikumu reģistrēt personu par Latvijas pilsoni. Tā kā pieteicēja dzimšanu un pastāvīgo dzīvesvietu ārpus Latvijas līdz 1990.gada 4.maijam noteica citi apstākļi, jo konstatēts, ka /pers. C/ pēc deportācijas atgriezās Latvijā uz pastāvīgu dzīvi un pameta Latviju citu - Pilsonības likuma 8.[1]panta pirmajā daļā neminētu iemeslu dēļ, fakts, ka /pers. B/ deportēts un gājis bojā, nav pamats, lai reģistrētu pieteicēju par Latvijas pilsoni.

[2.3] Pieteicējam, kā Latvijas pilsoņa uz 1940.gada 17.jūniju pēcnācējam, ir tiesības iesniegt iesniegumu reģistrēt Latvijas pilsonību, pamatojoties uz Pilsonības likuma 2.panta pirmo daļu, atsakoties no Krievijas pilsonības.

[3] Pieteicējs tiesā iesniegtajā pieteikumā *(lietas 4.-10.lapa)* norādīja turpmāk minētos argumentus.

[3.1] Pārvaldei adresētajā iesniegumā pieteicēja pievienotie dokumenti ir pienācīgi un pietiekoši, lai reģistrētu pieteicēju par Latvijas pilsoni, atzīstot, ka pieteicējs ir trimdinieka /pers. B/ pēcnācējs, kurš atbilst visām Pilsonības likuma 8.[1]pantā minētajām prasībām.

[3.2] Pilsonības likuma 8.[1]panta otrā daļa nosaka, ka personai jāiesniedz apliecinājums tam, ka vismaz viens no viņa priekštečiem ir bijis šī panta pirmajā daļā minētā persona. Attiecīgi pieteicējs ir iesniedzis pierādījumus tam, ka /pers. B/ kā viens no viņa priekštečiem bija Latvijas trimdinieks.

[3.3] Pārvaldei nebija jāņem vērā un jāvērtē cēloņsakarība ar pieteicēju un /pers. C/, jo pieteicējs nelūdza sevi reģistrēt kā trimdinieka - savas vecāsmātes pēcnācēju.

[4] Pārvalde paskaidrojumā tiesai *(lietas 37.-39.lapa)* norādīja, ka pieteikumu neatzīst, un lūdza to noraidīt, atsaucoties uz pārsūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem.

[5] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1]panta pirmo daļu administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes, ja likumā nav noteikts citādi.

Pārbaudījusi lietas materiālus, tiesa konstatē, ka pieteicējs nav lūdzis lietas izskatīšanu mutvārdu procesā. Tāpat lietā ir savākti lietas dalībnieku paskaidrojumi un citi pierādījumi, un nepastāv citi šķēršļi lietas izskatīšanai rakstveida procesā, tādējādi tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[6] Izvērtējusi lietas dalībnieku rakstveidā paustos argumentus kopsakarā ar lietas apstākļiem un lietā esošajiem pierādījumiem, tiesa secina, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

[7] Tiesa konstatē, ka lietā pastāv strīds par to, vai pieteicējam šīs lietas faktiskajos apstākļos ir tiesības reģistrēt Latvijas Republikas pilsonību, pamatojoties uz Pilsonības likuma 8.[1]pantu, proti, pieteicējs nepiekrīt pārvaldes sniegtajai tiesību normu interpretācijai.

[8] Saskaņā ar Pilsonības likuma 8.[1]panta pirmo un otro daļu, ja persona, kura bija Latvijas pilsonis 1940.gada 17.jūnijā, vai šādas personas pēcnācējs iesniedz apliecinājumu tam, ka laikā no 1940.gada 17.jūnija līdz 1990.gada 4.maijam tā atstājusi Latviju, glābdamās no PSRS vai Vācijas okupācijas režīma vai tikusi deportēta un minēto iemeslu dēļ līdz 1990.gada 4.maijam nav atgriezusies Latvijā uz pastāvīgu dzīvi, tad šī persona un tās pēcnācējs saglabā tiesības reģistrēties par Latvijas pilsoni. Ja šā panta pirmajā daļā minētās personas pēcnācējs, kurš dzimis līdz 2014.gada 1.oktobrim, iesniedz apliecinājumu tam, ka vismaz viens no viņa priekštečiem ir bijis šā panta pirmajā daļā minētā persona, tad viņš saglabā tiesības reģistrēties par Latvijas pilsoni. Attiecībā uz bērnu līdz 15 gadu vecumam apliecinājumu pauž viņa likumiskais pārstāvis.

Savukārt minētā panta trešajā daļā noteikts, ka panta pirmajā vai otrajā daļā minētajai personai, reģistrējoties par Latvijas pilsoni, var izveidoties dubultā pilsonība.

[9] Minētās tiesību normas interpretāciju ir sniedzis Senāts, norādot, ka Pilsonības likuma 8.[1]panta regulējums ir vērsts uz personām, kuras laikā no 1940.gada 17.jūnija līdz 1990.gada 4.maijam bija spiestas atstāt Latviju Pilsonības likuma 8.[1]panta pirmajā daļā minēto iemeslu dēļ un kurām pašām un to pēcnācējiem tādēļ izveidojās tik cieša saikne ar mītnes valsti, ka tās ieguva attiecīgās valsts pilsonību. Līdz ar to jākonstatē cēloņsakarība starp to, ka kādas personas priekštecis atstāja Latviju Pilsonības likuma 8.[1]panta pirmajā daļā minēto iemeslu dēļ, un to, ka šī persona līdz 1990.gada 4.maijam nav atgriezusies Latvijā uz pastāvīgu dzīvi jeb tās pastāvīgā mītnes vieta bija ārpus Latvijas. Šis regulējums ir cieši saistīts ar Latvijas valsts nepārtrauktības doktrīnu un okupācijas seku likvidēšanu. Tieši tādēļ šīm personām ir atļauts saglabāt dubulto pilsonību ar jebkuru valsti, nevis tikai Pilsonības likuma 9.pantā minētajām valstīm. Līdz ar to ir secināms, ka Pilsonības likuma 8.[1]panta galvenais mērķis ir nodrošināt šīm personām neierobežotas tiesības saglabāt dubulto pilsonību ar jebkuru pasaules valsti, reģistrējoties par Latvijas pilsoni *(skat. Senāta 2018.gada 26.jūlija spriedumu lietā Nr.SKA-28/2018 (A420344914), 2018.gada 15.novembra spriedumu lietā Nr.SKA-99/2018 (A420343914))*.

No Pilsonības likuma 8.[1]panta izstrādes materiāliem izriet, ka likumdevēja mērķis bija radīt speciālu regulējumu trimdinieku un viņu pēcnācēju pilsonības jautājumā. Saeimas sēdē deputāts Ingmārs Čaklais, kurš bija arī Saeimas Juridiskās komisijas Pilsonības likuma grozījumu apakškomisijas priekšsēdētājs, par Pilsonības likuma 8.[1]pantu norādīja, ka, „pamatojoties uz šo pantu, personas, kuras minētajā laika periodā citu iemeslu dēļ bija izsūtītas no Latvijas vai kuras kādu citu iemeslu dēļ atstāja Latviju un pārcēlās uz dzīvi citās PSRS republikās, nevar iegūt Latvijas pilsonību" *(Saeimas 2013.gada 9.maija sēde, debates par likumprojektu Nr.52/Lp11 „Grozījumi Pilsonības likumā", trešais lasījums, deputāts Ingmārs Čaklais)*. Līdz ar to, lai noskaidrotu, vai pastāv cēloņsakarība starp to, ka pieteicējas priekšteči atstāja Latviju Pilsonības likuma 8.[1]panta pirmajā daļā minēto iemeslu dēļ, un to, ka pieteicēja līdz 1990.gada 4.maijam nav atgriezusies Latvijā, ir jāanalizē arī pieteicējas tēva dzīves fakti, jo jāizvērtē, vai pastāv cēloņsakarība starp pieteicējas vectēva nonākšanu koncentrācijas nometnē Vācijā un pieteicējas apmešanos uz pastāvīgu dzīvi ārpus Latvijas *(skat. Senāta 2018.gada 15.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-99/2018 (A420343914) 10.punktu)*.

Ņemot vērā minēto, pārvalde pamatoti analizēja arī pieteicēja vecāsmātes dzīves faktus, jo bija nepieciešams izvērtēt, vai pastāv saistība starp pieteicēja vecvectēva deportēšanu un pieteicēja apmešanos uz pastāvīgu dzīvi ārpus Latvijas. Attiecīgi pieteicēja norāde, ka pārvaldei nebija jāvērtē cēloņsakarība starp pieteicēja vecāsmātes dzīves notikumiem un pieteicēja pastāvīgo dzīves vietu ārpus Latvijas, jo pieteicējs pārvaldei adresētajā iesniegumā sevi norādījis kā sava vecvectēva pēcnācēju, ir nepamatota.

[10] No lietas materiāliem izriet, ka 1941.gada 14.jūnijā pieteicēja vecvectēvs un vecāmāte izsūtīti no Latvijas uz Krieviju, kur pieteicēja vecvectēvs 1942.gada 5.martā ieslodzījumā miris. Taču lietā ir konstatēts arī tas, ka pieteicēja vecāmāte atgriezās Latvijā uz pastāvīgu dzīvi (laulības noslēgšanas laikā viņa strādāja par instruktori Rīgas tirdzniecības kulinārijas skolā un dzīvoja /adrese A/ *(lietas 70.lapa)* un vēlāk atstāja Latvijas teritoriju citu, 8.[1]pantā neminētu iemeslu dēļ. Līdz ar to nav cēloņsakarības starp to, ka pieteicēja vecvectēvs tika izvests uz Krieviju, un to, ka pieteicējs 1990.gada 4.maijā nedzīvoja Latvijā.

Attiecīgi konkrētajā gadījumā pieteicējam nav tiesību tikt reģistrētam kā Latvijas pilsonim, pamatojoties uz Pilsonības likuma 8.[1]pantu, viņa vecvectēva dzīves notikumu dēļ, jo pieteicēja vecvectēva meita līdz 1990.gada 4.maijam bija atgriezusies Latvijā uz pastāvīgu dzīvi, un līdz ar to nepastāv cēloņsakarība starp pieteicēja vecvectēva deportēšanu un pieteicēja vecvectēva meitas un secīgi arī pieteicēja apmešanos uz pastāvīgu dzīvi ārpus Latvijas.

[11] Pārvalde apstrīdētajā lēmumā pamatoti norādījusi, ka pieteicējam ir tiesības iesniegt iesniegumu par Latvijas pilsonības reģistrēšanu, pamatojoties uz Pilsonības likuma 2.panta pirmās daļas 2.punktu, atsakoties no Krievijas pilsonības *(sk. Senāta 2018.gada 24.jūlija spriedumu lietā Nr.SKA-268/2018 (A420345214))*.

[12] Ievērojot minēto, pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ *(/pers. A/)* pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. A/ *(/pers. A/)* tiktu reģistrēts par Latvijas pilsoni.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese M.Romanova